

Rdeča vojska zavzela Lublin in Pskov

MORNARICA UDARI AZIJO, IZJAVLJA KING

Ameriška mornarica je sedaj sposobna udariti na Japonsko, Filipinsko, otočje in kitajsko obalo, izjavlja admiral

PEARL HARBOR, 23. julija. — Admiral Ernest J. King, poveljnik ameriške mornarice, je nocoj po obisku Marijanskih otokov izjavil, da je naša mornarica sedaj sposobna udariti Japonsko, Filipinsko otočje in kitajsko obalo, in da bo to tudi storila.

Vrhovni poveljnik mornarice je odkril, da se tozadevno sedaj posvetuje z admiralom Nimitzom, ki je poveljnik mornariške sile na Pacifiku.

Admiral King se je pravkar vrnil s osebnega obiska na Saipanu. Istočasno je admiral Nimitz naznanil, da so ameriške sile na Guam v teku zadnjih 24 ur odbile vse sovražne napade in da vztrajno prodirajo s svojih oporišč na obali.

Izkrcanje na nadaljnjem Marijanskem otoku

PEARL HARBOR, 23. julija. — Ameriški marini so se danes izkrcali na otoku Tinian, ki je tretji izmed Marijanskih otokov v centralnem Pacifiku, ki je invadiran od Amerikancev.

Poročilo admirala Nimitza pravi, da je bil sovražni odpor pri izkrcanju jako šibak.

Naši fantje-vojaki
S 1/c Joseph A. Bole, sin Mr. in Mrs. Joseph in Theresa Bole, 1381 E. 51st St., se nahaja doma na dopustu do 2. avgusta. Prišel je z St. George Staten Island, New York. Prijatelji so vabljeni, da ga obiščejo.

KLUB "LJUBLJANA"
V torek, ob 8. uri zvečer se vrši seja kluba "Ljubljana" v navadnih prostorih Slovenskega društvenega doma. Članstvo je vabljeno, da se udeleži polnoštevilno.

NA OPERACIJI
Danes se je podvrgla operaciji Mrs. Antonia Stokel, z 15917 Whitcomb Ave. Nahaja se v Glenville bolnišnici. Želimo ji skorajšnjega okrevanja!

Racija za šunke
OPA urad v Washingtonu je odredil, da se s 1. avgustom zopet začne z racioniranjem šunk in boljše svinjetine ali "pork loin". Koliko pointov se bo zahtevalo za funt, še ni bilo naznanjeno.

ZIDJE V RIMU DOBILI ZOPET TELEFON
RIM. (O.N.A.) Po odredi zavestnih oblasti je bila obnovljena telefonska zveza 800 židovskim družinam v Rimu, ki so bile že dve leti brez telefona. Tudi njihova imena so bila odstranjena iz telefonske knjige.

Hitlerjeva čistka baje uspela; likvidirani so bili generali na fronti

Gen. Guderian zahteva od čet na fronti, da podajo "garancijo" lojalnosti

BULETIN
LONDON, ponedeljek, 24. julija. — Poročila iz Stockholma pravijo, da se je Adolf Hitler vsled resne živčne napetosti in morda tudi, ker se boji nadaljnjih poizkusov po njegovem življenju, s par zaupnimi svetovalci podal na neko močno zastraženo posestvo v Porenju.

LONDON, 23. julija. — Zanesljive vesti, ki so dospale s francoske meje, pravijo, da se je bliskovita čistka, katero je podvzel Adolf Hitler proti upornim armadnim častnikom, razširila na bojne fronte v Rusiji, Franciji in morda tudi Italiji.

To poročilo, iz katerega je mogoče sklepati, da so bili v zaroto proti Hitlerju zapleteni najbrže celo generali, ki poveljujejo četam na fronti, je prišlo neposredno za petami novega apela nacističke komande na nemške vojake, da ostanejo lojalni režimu v Berlinu.

Kot trdijo poročila, ki so dospela s francoske meje, so agenti Gestapa aretirali in najbrže usmrtili osem generalov na drobeči se ruski fronti in divizijske poveljnike v Franciji, kakor tudi feldmaršala Alberta Kesserlinga, poveljnika nemške armade na italijanski fronti.

Značilno poročilo iz Bordeauxa
Posebno značilno za obseg revolte med generali je poročilo, da je gen. Johannes Blaskowitz, ki je poveljnik nemške armade v Bordeauxu, pretekli ponedeljek izdal povelje, da morajo biti čete pripravljene za vsako nujnost, da pa je povelje preklican, ko je zvedel, da se je atentat na Hitlerja izjalovil.

Poročilo dostavlja, da je bil gen. Blaskowitz od tedaj odsoten s svojega glavnega stana. Nepotrjena poročila vztrajajo, da se v raznih nemških mestih vršijo ulični boji, iz česar je mogoče domnevati, da se vretje v notranjosti Nemčije nadaljuje.

Poveljnik na italijanski fronti likvidiran?
Kot razvidno iz tega apela,

Važnost priznanja danskega osvobodilnega gibanja od strani Sovjetske Rusije

LONDON, (O.N.A.) — Oficijsko priznanje Danskega sveta od Rusije je nenavadno v toliko, v kolikor ta podtalni komitej ni nikdar iskal priznanja kot vlada. Ta sovjetska poteza je dala prestiž danskemu uporniški gibanju, ki je izvojeval sijajno zmago zadnji teden, s tajno sabotažo in štrajki, kar je končno prisililo nacistično vojsko iz Kopenhagana.

Rusija je bila brez danskega delegata, odkar so Hitlerjevi, predno so dokončno požrli Dansko, prepirali pro-nacističnega zunanjega ministra Erika Scaveniusa k podpisu anti-kominternskega pakta.

Priznanje zastopnika Osvobodilnega sveta, Thomase Doesiga, bivšega ravnatelja državnih knjižnic v Copenhagnu in znamenitega demokrata, tudi predstavlja priznanja druge mo-

Vojne utegne biti kmalu konec, pravi Churchill

LONDON, 23. julija. — Ministrski predsednik Churchill, ki se je vrnil s tri-dnevnega obiska v Normandiji, je danes v prvi uradni izjavi od strani zavestnih krogov glede krize v Nemčiji izjavil, da se pojavljajo v nemškem rajhu "resni znaki slabosti", in da utegne biti vojna preje končana, "kot pa imamo pravico reči."

Churchill je tekom obiska v Normandiji govoril z gen. Montgomeryjem in je z njim v soboto obiskal Caen. Obiskal je tudi Cherbourg in si v družbi ameriškega generala Lee-a ogledal mesto.

Svojo izjavo o možnosti zgodnjega konca vojne, je Churchill podal pred skupino 500 oseb, ki so ga obkolile, ko je stopil z letala.

Poljaki v Franciji se bodo lahko borili

LONDON (O.N.A.) — Na tisoče poljskih vojakov, ki so sedaj v Franciji, se bodo lahko spet borili proti Nemčiji, kar je posledica pogajanj med poljsko begunsko vlado in francosko provizorično vlado v Alžiru.

Načrti za rekrutiranje Poljakov v osvobodjeni Franciji so bili zadovoljivo rešeni, in Kazimir Sosnowski, vrhovni poveljnik vojskih sil, bo uredil par tehniških malenkosti ob svojem obisku v Alžiru, kjer se je ustavil na poti v Italijo, kjer je pregledal poljske oddelke.

Natančno število Poljakov, ki so se v Franciji za rekrutacijo, še ne more biti natančno določeno, ker so Nemci deportirali velik odstotek Poljakov, ki so bili tam pred vojno, kakor tudi ostankov poljske armade v Franciji, ki niso bili evakuirani pri Dunkirku. Vendar pa cenijo, da je število precejšnje.

Nove pogodbe med Francijo in Poljske kar se tiče poljskih čet, niso smatrane za potrebne, ker je bilo vprašanje zadovoljivo urejeno s pogodbami iz leta 1939 med poljsko vlado in Eduardom Daladierjem, ki je bil takratni ministrski predsednik.

vzrastla iz miselnosti, da so Danci še za kralja.

Značilnost ruske poteze

V skandinavskih krogih polgajo veliko važnost na rusko-danski sporazum, ki je bil označen po sovjetskem domačem radiju. Medtem ko Danski osvobodilni svet ne nasprotuje kralju, ni bil ta nikdar oficijelno podprt od kralja ali od kakega drugega oficijelnega vira. Zato bo rusko priznanje zelo vzpodbudno uplvalo na vodstvo borečih se danskih mas.

Poleg tega je Rusija s tem, da je pokazala zanimanje za deželo pri severnem morju, kakor tudi Britanija, da se ne bori samo za sosedno ozemlje, ampak za cel kontinent Evrope, nedeljeno na influenčne sfere velesil.

Ameriške čete v Pisi; toda sovražnik še drži mesto

RIM, 23. junija. — Peta armada je danes vdrla v zgodovinsko mesto Pisa, kjer se nahaja sloviti sloneči stolp, obenem pa je na sedem milj dolgi fronti dospela do reke Arno na dolgem toku, ter se sedaj pripravlja za splošen naskok na takozvano gotsko linijo, ki jo Nemci držijo 15 milj severno od Pise.

Nemci so močno udarili proti Amerikancem z utrjenih postojank v sruču mesta, in kot razvidno, se iz mesta ne bodo umaknili brez ljutega odpora.

Angleži prodirajo proti Florenci

Na drugem koncu italijanske fronte prodirajo Angleži skozi gorato pokrajino 12 milj južno od Florence, in vtis obstoji, da sovražnik, ki se polagoma umika, ne bo mogel zadržati padca mesta več kot dva ali tri dni.

Angleške prednje straže, se stoječe iz takozvanih oddelkov, se že pomikajo iz najhujših hribov na planoto, ki se razprostira južno proti Florenci.

Zavezniške sile v Normandiji zopet v akciji

VRHOVNI GL. STAN ZAVEZNIŠKE EKSPEDICIJSKE SILE, 24. julija. — Zavezniške sile so po odmoru, ki je nastal vsled dežja in silnega blata, zopet začele z operacijami. Včeraj so britske čete iztrgale Nemcem Emieville in odbile več protinapadov.

Ameriške čete so na sektorju pri St. Lo prekoračile reko Sever.

Štabni oficirji so danes poročali, da so Nemci do sedaj v Normandiji izgubili 156,000 mož, med katerimi je 60,000 ujetnikov.

Kratke vesti

V 18 URAH PREKO ATLANTSKEGA OCEANA

NEW YORK, 22. julija. — Capt. Edward A. Stewart je napravil polet iz Foyné na Irskem v New York v 17 urah in 53 minutah. Dosedanji rekord za isto razdaljo je znašal 18 ur in 16 minut.

UJETI NEMSKI VOJAKI NA LONDONSKEM RADIJU

LONDON, 24. julija. — Danes je več nemških vojnih ujetnikov potom BBC radija apeliralo na svoje tovariše na vojnih frontah, da strmoglavijo Hitlerjev režim in uresničijo cilj ponesrečenega atentata na Hitlerja. To je bil prvi slučaj, da so nemški ujetniki govorili na britskem radiju.

POINTI ZA SUROVO MASLO SO POVIŠANI

WASHINGTON, 22. julija. Z današnjim dnem se je zvišalo število pointov za surovo maslo iz 12 na 16 pointov za funt. Maslo s farm ostane še nadalje osem pointov, procesirano maslo pa štiri pointe.

Ženska zgorela

V požaru, ki je nastal v soboto v tovarni Bishop Products Co. 7512 Carnegie Ave., je bila od dima in plamenov zadušena 59-letna delavka Betty Nelson.

NEMŠKE LINIJE NA POLJSKEM POKAJO; RUSI ZAVZELI 1,450 KRAJEV V TEKU ZADNJIH 24 UR

LONDON, ponedeljek, 24. julija. — Ruske armade, ki derejo skozi pokajoče nemške linije na Poljskem, so včeraj v naskoku zavzele veliko železniško središče Lublin, ki se nahaja samo 25 milj zapadno od reke Visle, ki predstavlja zadnjo naravno obrambo pred Nemčijo, južno od Lublina pa so Rusi pridrli do reke San, kjer stoji na 150 milj široki fronti samo še 15 milj od nemške Šlezije.

Na severu je Moskva naznala zavzetje mesta Pskova, ki odpira vrata v južno Estonijo, obenem pa se kleeče Rdeče vojske, ki groze s strtjem do 300,000 mož nemške vojske v Baltiku, zapirajo okrog Rige, glavnega mesta Latvije, do katerega imajo Rusi samo še 72 milj.

Rusi prodirajo na 750 milj dolgi fronti

Sedem močnih ruskih armad se vali nevzdržno naprej na 750 milj dolgi fronti, ki se razteza od Estonije na severu do podnožja Karpatov na jugu, in je včeraj v teku 24 ur zavzela nič manj kot 1,450 trgov in vasi, večji del na ozemlju proti Varšavi in Nemčiji.

Severno od Lublina, kjer se vrši borba na ulicah, so Rusi zavzeli Parzew, samo 88 milj južnozhodno od Varšave, kjer je Rdeča vojska prodrla globoko okupirano Poljsko. Druge ruske čete, ki se pripravljajo na prekoračenje gorenega Buga, so se snoči nahajale samo 75 milj od poljske prestolice.

Rusi 25 milj od Visle

Sovjetske čete, ki so se pri borile v Lublin, imajo samo še 25 milj od Visle, kjer Hitler mora postaviti svoje razbite sile v bran, ako hoče ustaviti div-

Anti-semitski zakoni

Samomor mladenke

V bajer zraven Mentor jahtnega kluba je očitno skočila v vodo in izvršila samomor 21-letna Virginia Jewell, ki je bila pri WAVE. Nastavljena je bila v Washingtonu, odkoder je prišla na dopust. Truplo je bilo včeraj potegnjeno iz vode. Domneva se, da je šla v smrt radi nesrečne ljubezni.

stašem posrečilo uzakoniti preganjanje manjšin.

Zidi v Franciji so bili predmet nuremberških zakonov, kar je bilo še bolj žaljivo, ker so bili upolnomočeni v imenu francoskega ljudstva.

Vsi dekreti Vichyja razveljavljeni

Prekinitev proti-židovskih ukrepov, ki so peklenko znamenali osišča, označen s preganjanjem manjšin. Proti-židovska propaganda je bil prvi korak osišča v zmagovalni strategiji, ki je imela namen razdeliti ljudstvo vsake demokratske dežele in oslabiti odpor proti napadu. Čeprav je bilo nekaj znakov anti-semitizma v Franciji pred invazijo te dežele leta 1940, so to začeli kvizlinški anti-semiti, ki so bili nacistični propagatorji na skrivnem. Šele po okupaciji Francije se je Hitlerjem pri-

UREDNIŠKA STRAN "ENAKOPRAVNOSTI"

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING AND PUBLISHING CO.
6231 ST. CLAIR AVENUE — HENDERSON 5311-12
Issued Every Day Except Sundays and Holidays
SUBSCRIPTION RATES (CENE NAROCNINI)
By Carrier in Cleveland and by Mail Out of Town:
(Po raznašalcu v Cleveland in po pošti izven mesta):
For One Year — (Za celo leto) — \$6.50
For Half Year — (Za pol leta) — 3.50
For 3 Months — (Za 3 mesece) — 2.00
By Mail in Cleveland, Canada and Mexico:
(Po pošti v Clevelandu, Kanadi in Mehiki):
For One Year — (Za celo leto) — \$7.50
For Half Year — (Za pol leta) — 4.00
For 3 Months — (Za 3 mesece) — 2.25
For Europe, South America and Other Foreign Countries:
(Za Evropo, Južno Ameriko in druge inozemske države):
For One Year — (Za celo leto) — \$9.00
For Half Year — (Za pol leta) — 4.50
Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

104

IZGRADITEV ZVEZNE DRŽAVE

Naslednji govor v slovenščini je imel 1. julija t. l. prof. Boris Furlan potom BBC kratkovalne radijske oddaje v Londonu:

Široka mednarodna javnost se vedno znova čudi ne le nad vztrajnostjo odpora narodov Jugoslavije, marveč predvsem nad vojaškimi uspehi, ki jih NOV že leto za letom dosega proti nacifašističnim okupatorjem.

Vprašanje, kako je mogoče, da so narodi Jugoslavije ustvarili iz lastnih sil vojsko, ki šteje nad 300,000 mož, organiziranih v desetih armadnih zborih in da veže ta vojska toliko sovražnih, nemških in kvizlinških visoko mehaniziranih in odlično opremljenih divizij? Ta vojska ni nadaljevanje stare vojske, nasprotno, ustvariti se je morala celo proti volji in aktivnemu odporu vseh sil, zunanjih in notranjih, ki so kakorkoli predstavljala preteklost. In — kar tuja opazovalca še najbolj preseneča — je to, da izide NOV po vsaki sovražni ofenzivi močnejša nego je bila ob začetku borbe, da preide ona sama v ofenzivo, da se ustvarjajo nove partizanske brigade, novi osvobodilni odbori, izvede nova materialna in duhovna mobilizacija vseh odpornih sil naroda.

Pri tolmačenju osvobodilne boje narodov Jugoslavije svojim britanskim prijateljem imam vedno znova priliko opozoriti jih na eno okolnost, ki to borbo značilno opredeljuje in jo razlikuje od borbe drugih zaveznikov — ne glede smotra, ki je vsem skupen — pač pa glede sredstev, ki se morajo prilagoditi posebnim prilikam. Ta razlikujoča in odlikujoča okolnost je v tem, da je pri vseh drugih zavezniških današnji vojni napor le nadaljevanje in izraz državne organizacije obstoječe v tej obliki davno pred sedanjim konfliktom; država je ob izbruhu vojne samo preusmerila vso svojo delavnost in izvedla totalno mobilizacijo vseh sil s ciljem popolne in končne zmage nad sovražnikom. Narodi Jugoslavije pa se v svojem osvobodilnem boju niso mogli naslanjati na obstoječo državno organizacijo. Nasprotno, prav v svrhu osvobodilne borbe so morali iz samega temelja in povsem znova ustvariti vse one organe, ki so pri drugih narodih že obstojali in so se mogli ob izbruhu svetovnega konflikta uspešno in učinkovito valorizirati.

Ta značilnost osvobodilne borbe narodov Jugoslavije je gotovo edinstvena, to je zgodovinski pojav, ki bo ne le oznamoval prelomnico v političnem življenju narodov Jugoslavije, marveč bo, morda v vsej zgodovini človeštva, najbolj izrazit in jasno oblikovan primer na končno kompliciranega družabnega procesa, ki ga imenujemo rojstvo države. Da rojstvu držav kumujejo vojne, je družboslovje že zdavnaj ugotovilo, vendar doslej ni bilo nikjer mogoče proučevati tega pojava z ono neposrednostjo, ki jamči za popolnost in objektivnost znanstvene analize. Ex facto oriatur jus, se je glasila rimsko-pravna maksima. Iz borbe proti okupatorju na terenu je zrastle nova državna oblast, uči primer Jugoslavije. In, kar moramo v tem edinstvenem pojavu najbolj občudovati, je harmonična in organska rast. Narodno-osvobodilni odbori prevzamejo vsled vedno večje aktivizacije širokih ljudskih množic bolj in bolj vlogo organov oblasti z raznovrstnimi upravnimi funkcijami. Iz potrebe po koordinaciji delovanja nastanejo harmonično višje oblastvene organizacije, in skladno se razvija vojaška organizacija iz partizanskih odredov v NOV, civilna administracija pa v samostojno državnost jugoslovanskih narodov in v novo zvezno oblast jugoslovanske države. V boju proti skupnemu sovražniku se na terenu preizkusi usodna povezanost narodov Jugoslavije, Slovencev, Hrvatov, Srbov, Črnogorcev in Macedoncev. Noben narod Jugoslavije ne bi v svojem osvobodilnem boju uspel, če bi drugi narodi ne bili istočasno razvili svojega osvobodilnega gibanja, in naša nova slovenska državnost kot izraz principa samoodločbe, valično s pravico do odcepitve, je nujno povezano s samostojno državnostjo in

AMERIŠKI VOJAKI NADALJUJEJO BORBO NA SAIPANU

Zgornja slika na levi strani kaže dvojce otrok domačinov na Saipanu, ki z zanimanjem ogledujeta nekaj hrane in slaščic, ki so jima dali ameriški vojaki, kateri se nahajajo pred prostori, kjer se drži Japonci v ujetništvu. Srednji del slike kaže Garapan na otoku Saipan, kateri je v ognju vsled bombardiranja od mornarice. Na desni pa vidite kako se z "jeepi" sledi četam, ki se bojujejo, da se ranjence takoj odpelje iz pozorišča bojev v ozadje fronte, kjer se jim nudi prvo pomoč nato pa odredi v bolnišnice.

Iz partizanskega tiska

(Ta članek je izšel v partizanskem časopisu "Vjesnik", 12. aprila 1944).

SIN PREDSEDNIKA BRITANSKE VLADE G. CHURCHILL, V NASI SREDINI

Kakor je bilo že javljeno, je prispel v naš Vrhovni štab sin predsednika britanske vlade, gospoda Winstona Churchilla, major Randolph Churchill. Po bivanju pri Vrhovnem štabu, je sedaj prišel tudi na Hrvaško. U društvu političnega komisarja, Glavnega štaba NOVH, tovariša Rade Žigića, je obiskal Narodno antifašistično višje narodnega osvoboditelja Hrvatske, njegovih oddelkov in njegove ustanove.

Major Churchill je najprej obiskal izvršilni odbor in tajništvo ZAVNOH-a. Tam so ga sprejeli in toplo pozdravili predsednik ZAVNOH-a Vladimir Nazor, podpredsednik Andrija Hebrang, tajnik dr. Pava Gregorić in drugi.

Major Churchill je pri tej priliki prišel za Veliko noč v neko vas, kjer je ravno takrat bral mašo mngr. dr. Svetozar Ritić, župnik cerkve sv. Marka iz Zagreba, in ki je v svojem govoru pozdravil odličnega gosta.

Major Churchill je tudi obiskal neko prireditelje naše mladine in autočete naše vojske, in je tudi ta priredba postala spontana ovacija bratstvu v orožju in zavezniškemu sodelovanju.

Med drugimi oddelki ZAVNOH-a, je major Churchill tudi obiskal propagandni oddelček. Pregledal je vse tiskovine, ki se tiskajo v naših tiskarnah in se zanimal za to, kako se vodi propaganda v višku borbe.

Na konec je major Churchill dal izjavo za naše časopise. Na vprašanje:

Kakšen utis ste dobili o Jugoslaviji? je major Churchill odgovoril:

enakimi pravicami, a tudi dolžnostmi, vseh drugih narodov Jugoslavije.

Vse te pridobitve so plod veličastne borbe, ki jo vodijo narodi Jugoslavije, borbe proti nazadnjaštvu in mračnjastvu, borbe za resnično ljudske like življenja. In ob veličastju te borbe se mora vsakdo začudeno vprašati, kako je mogoče, da so se nekateri, ki sebe imenujejo Slovence, a vršijo za račun gestapovskih kriminalcev rabeljske posle nad slovenskim narodom in vsemi drugimi narodi Jugoslavije? Naj ti zapeljanci v kratkem času, ki še preostaja, razmišljajo o usodi, ki jo na osvobojenem francoskem ozemlju doživljajo kolaboracionisti od strani francoskih ljudskih množic.

"Moja glavna impresija je, da je partizanski pokret dosti boljše organiziran, kakor sem ga pričakoval. Vsi smo slišali o borbi, ki se bori in je ta sijajna borba zbudila vsakega v Angliji in Ameriki. Ampak nismo vedeli, da je organizacija tako popolna, posebno civilna oblast. Kaj mislite o naši vojski?"

— Kar so naredili maršal Tito in partizani, bi moralo služiti kakor vzor, in vzgled vsem zasuženim narodom Evrope. O ni so izpopolnili tehniko gerilske vojne, kakor še nobeden drugi. Krasna romantična povest je način, na katerem so zgradili iz ničesar tako sijajno vojsko, s tako sijajno organizacijo. Tudi to je, kar je izrazil največje občudovanje v Angliji in Ameriki.

Ali ste videli težkoče, s katerimi se bori naš narod? Sigurno ste videli, da so mnogi kraji izropani in opustošeni.

— Vse sem videl. Videl sem čisto izropana ozemlja. Prišel sem sem iz Bosne. Zglašal sem se, ko sem videl po celem ozemlju samo opustošena mesta. Nikoli prej nisem vedel, da je to opustošenje zavzelo tako obsežnost. Vasi požgane in opustošene brez borbe. Sedaj razumem s kolikimi težkoči se bori ta narod in vojska in koliko ta narod trpi.

Ali veste, ali ste začutili, da je ogromna večina naroda za Narodno osvobodilni pokret?

— Povsod, kjer sem bil se najde največje oduševljenje za Narodno - osvobodilno borbo. Kaj je na vas delovalo najmočnejše?

— Na mene je največ deloval način, s katerim je partizanski pokret uspel ujediniti vse elemente, iz katerih je sestavljena Jugoslavija.

To je tembolj značajno, ker je ta zemlja šla skozi vojno sestavljena od različnih narodov.

Partizanski pokret je prešel lokalne razlike in je ujedini vse narodne sile in razne elemente v Jugoslaviji. To je naredilo na mene največji vtis. To — poleg sijajnih dejanj na bojnem polju — je resnično triumf državniške modrosti maršala Tita. Tukaj v Jugoslaviji se more videti v malem novo Evropo ki se tvori. Kakor bi vaša partizanska borba morala služiti kakor primer ostalim narodom tako bi morala služiti tudi politična zgradba. Maršal Tito je pokazal, da je ravno tako dober državnik, kakor je vojak in jaz sem prepričan, da bodo principi tolerancije in liberalizma, ki so tako karakteristični za Narodno - osvobodilni pokret, osigurati srečno bodočnost Jugoslavije.

Ali ste videli med našimi borci tudi žene?

— Videl sem veliko žen borcev in jih občudujem. Drugače sem jaz bolj starih načel in ne vidim rad, da se borijo tudi ženske. Ampak kadar zasede eno državo sovražnik, je čisto razumljivo, da vsi zgrabijo orožje. To nesrečo, da se morajo boriti tudi žene, nam j prinesel Hitler. Tudi v Angliji so žene angažirane v vojni. Milijoni žen delajo v tovarnah, in stotisoči so v uniformah. One obratujejo težke protivojne topove, služijo v laboratorijih itd.

Se nekaj časa smo se razgovarjali. Major Churchill nam je povedal, da bodo zaradi interesa v našo domovino kmalu prišli korespondenti agencije "Reuters" in časopisa "New York Times". Potem se je major Churchill prisrčno poslovil. Zeteli smo mu srečno bivanje v našem osvobojenem ozemlju.

Za časa obiska pri ekonomskem oddelku ZAVNOH-a se je major Churchill posebno zanimal za ekonomsko stanje in za prehrano naše vojske. Na koncu nam je povedal o organizaciji UNRA in je priporočil, da čimprej pošljemo poslane, katere je ta organizacija povabila.

Prihod majorja Churchilla v našo domovino predstavlja nov znak priznanja, ki nam ga kaže Anglija, in nov dokaz tesne povezanosti našega pokreta in močnih zaveznikov.

PISMO OD SINA

Radio-govor prof. Borisa Furlana

(BBC London, 3. maja 1944 v slovenščini)

Nedolgo tega in skoraj istočasno sem prejel dve pismi, poslani iz kaj različnih krajev. Eno je od hčerke v New Yorku, drugo od sina-partizana, ki je na položaju.

Hčerka opisuje dan po snežni vihuri, ki je divjala po New Yorku: "Sonce sije jasno, še je sneg po ulicah, a v zraku že diši po pomladu. Še je sovražnik v naši deželi, a v zraku že diši po svobodi. Pesem naših ljudi odmeva po vsem svetu in mu oznanja, kako koraka novi rod samozavestno v boljšo in lepšo bodočnost."

Sin - partizan pa mi piše: "Ko sem dal nahrbtnik na rame in so zaropotali gozdarji po kraškem kamenju, tedaj se mi je nekako zadelo, da sem prelomil s starim, ter da se je začelo drugo življenje. Nič več ni nemških uniform. Povsod zastavni tovariši v uniformah z zvezdo na Titovki. Povsod krepki vedri obrazi, polni vere v zmago. Prisega, katero je četa položila včeraj zvečer, je doživljajo, ki ga ne bom nikjer pozabil. Sredi Evrope, terorizirane od nemških okupatorjev, si je mali narod pridobil toliko svobode, da more svobodno zborovati pod zaščito svojih brigad, svobodno peti svoje pesmi, ki done iz gore v gore, SS-ovcem na vkljub."

Da, prav praviš, sin moj, novo življenje je vzklilo iz starega, nov svet se poraja, in kar je bilo, je na vekomaj preč. Narod si sam, iz globin svoje bitnosti, gradi one like, družabnosti in državnosti, ki mu edini morejo zagotoviti človeku dostojno življenje. Kako pravi Cankar? "Prijatelj, globlje poglej! Ali ne vidiš, odkod te nove sile? Življenje se drami v nižavah, ki so spale. Oči se odpirajo, iščejo ciljev. Kaj zato, če prihaja pomlad v viharju in povodnji. Iz te črne naplavine bo vzklila bujna rast."

Ne boj se, narod se ne da oslepiti, ne da si zavezati oči, naj ga vodijo po stranpotih, po močvirju, po temi — sam si bo našel pot do solncea."

Naš narod si je našel pot do solncea. Čudež preroditve, ki ga doživljajo Slovenci in Jugoslovani, vsi, ki so čistega srca in neskaljenega razuma, je bil mogoč samo zaradi sprostitev in mobilizacije ogromnih energij, ki so ležale latentne in neizrabljene v jugoslovanskih narodih. Te energije so potencialne v vseh masah, a avtokratski režimi jim ne dajo, da bi se razvile.

Z brutalnostjo, lokavostjo, in drugimi v tisočletjih preizkušanimi sredstvi nasilja in prevare jim uspeva narod opehariti, ga uspraviti in pretvoriti narodne mase v krotko in ponižno ljudstvo, ki blagoslovlja svoje pretevezne voditelje.

Učinke sprostitev latentnih ljudskih energij so naši sovražniki, zunanji in notranji, doživljali na lastni koži, in dobro se zavedajo nevarnosti, ki jim preti. Novi princip skrajne aktivizacije in mobilizacije vseh ljudskih energij mora iz osnov preobraziti strukturo družbe in ustvariti doslej neslutene pogoje materialnega napredka in duhovne veličine. Za napredek človeških družb bo ta princip imel iste učinke, kakor bi ga imelo v naravoslovju odkritje principa sprostitev atomske energije.

S silo in zvijačo bodo naši sovražniki, zunanji in notranji, storili vse, da zopet zavladajo sproščenim ljudskim energijam,

in zavarujejo, sebi v korist in narodu v škodo, položaje, ki se v legalni terminologiji imenujejo pridobljene pravice. Naši sovražniki upajo, da se jim bo z raznimi fintami posrečilo narod uspraviti in potlačiti sproščene energije v neke laži-pravne prekate. Toda nizkotna igra ne bo uspela. Po dolgem razpo vrstju nesmisla, zablod in žmol po mnogih dejanjih intelektualne ter kolektivne krivde in še več nespameti, ki oznamujejo našo preteklost, je slovenski narod končno dozorel. V strahotnih preizkušnjah sedanjosti si med grmenjem topov in s puško v roki gradi lastno državnost, in ramo ob rami z junaki kima narodi Jugoslavije, skupen dom vseh Jugoslovancev. Ali je res mogoče, da nekateri kratkovidneži še vedno ne vidi jo veličastja tega, kar ustvarja narod na terenu, in ali so res še nespametneži, ki menijo, da se more kolo zgodovine zopet zasukati v obratno smer in da se bo slovenski narod, dozorel v trpljenju in prečiščen v borbi, zopet vrnil na stopnjo ponižanega ljudstva, pasivnega objekta in neaktivnega subjekta zgodovine?

Eno bom obžaloval do kraja svojega življenja: da v največjačnejšem trenutku slovenske in slovanske zgodovine nismo na terenu. Že dolgo je tega, da sem stavljal svoje skromne sile kot naveden vojak na razpolago maršalu Titu. Trdno upam, prijatelji, da bom še pred koncem borbe z vami.

VESTI IZ ŽIVLJENJA AMERIŠKIH SLOVENCEV

Val Dor, Quebec, Kanada. — V velikem gozdnem požaru, ki je uničil vso naselbino Pascalis, je hučo zadel tudi slovensko družino John Jankovič. Ta družina si je v Pascalisu napravila svoj dom, katerega je zdaj ogenj do tal uničil z vso premičnino in obleko vred. Za časa požara sta se starša s sinom nahajala v Val Doru; doma je bila le hčerka, ki je rešila le malo obleke.

VODJA POLJSKIH GERILCEV V LONDONU

LONDON. (O.N.A.) — Poljski uradni list Dziennik Polski je poročal, da je vodje poljskih gerilcev, ki je pred kratkim prišel iz Poljske, prisostvoval pri sestanku poljskega kabineta.

Vodja gerilcev, ki je član kmečke stranke, je poročal o splošni situaciji na Poljskem, s posebnim poudarkom na problemu, ki so v zvezi z napredkom Rdeče armade.

NOVA NEMSKA ODREDBA ZA POLJSKO

LONDON. (O.N.A.) — Uradni poljski krogi so zvedeli, da so nemške oblasti v anektirani Poljski določile, da morajo čete, ki pridejo v te zone na dopust, vedno nositi orožje v javnosti.

Ta dekret je odpravil prejšnja pravila, po katerih vojaki na dopustu niso smeli nositi orožja, ker so bili ali napadeni in orožje od partizanov, ali pa je bilo orožje prodano upornikom.

Sprememba je bila ukazana, ker so bili zadnje čase neoboroženi vojaki vedno pogostejše napadeni. Veliko jih je bilo ubitih ali pa tako resno ranjenih, da so bili nesposobni za fronto.

Marta Ostenso

STRASTNI BEG

(Nadaljevanje)

Pri tej priči je oglušljivo zagrmelo, kakor da bi bilo treščilo tik pred vrati. Hiša se je zazibala.

"Skedenj!" je zavpila Ela. Vsi so se prestrašeno zgnatili pri oknu. Nič niso mogli razločiti.

Martin je odprl duri in odštrkljal ven. Hipoma se je vrnil premočen do kože. Treščilo je v sesaljško, je dejal in vsi so se oddahnili.

"Dovolj hudo," je rekel Karli, čepeč na tleh.

Amalija je v tem hipu dobila privid, da leži Kaleb mrtev na gumnu. Zena je drgetala.

Neurje je divjalo z naraščajočo silo še preko pol ure, nakar se je iznenada, kakor je bilo nastalo, poleglo. Ozračje je postalo prosojno in se je ohladilo, nizki, raztrgani oblaki so hiteli proti vzhodu. Gnal jih je veter, ki se ni dotikal zemlje. Peter je zlezal izpod zofe.

Nihče ni omenil Kaleba. Ko je huda ura presla, je prišel mirno v hišo.

"No, no! Nekoliko je završalo, eh? Toča se nas je izognila, na vzhodni strani so jo dobili," je dejal.

Judita je takoj odhitela ven, oči so se ji srepo bliskale. Odbrzela je na pašnik k ovcam, ki so se premočene do ostrižene kože drgetaje stiskale. Dvignila je žanjčka v naročje in ga pritiskala k sebi. Nato se je ozrla in zagledala moškega, ki je pri dvoriščnih vratih sedel na in-

dijanskem poniju. Spoznala je ponija.

"Kozjeoki!" je vzkliknila sama pri sebi.

II.

Ela je stopila skozi vrata. Ko je zagledala jezdeca, je obstala ko onemela in krčevito sklenila roke.

Moški je skočil s sedla in mirno privezal povodec k stebri. Nato se je z dolgimi, počasnimi koraki približal Eli in snel klobuk s širokimi krajci.

"Vrnili sem se, Ela, kakor sem bil rekel," je izpregovoril z nizkim glasom. "Zdi se mi, da sem te presenetil."

Dekle mu je v zadregi podala roko.

"Nisem — nisem za trdno vedela," je zamrmrala.

"Ali so domači v hiši?"

Ela je prikimala in si poravnala naočnike nad nosom. "Ali ne bi hotel stopiti v hišo? Kje si bil med viharjem?"

"Kje da sem bil?" se je zasmejal fant, ko je stopal poleg nje proti hiši. "S ponijem najdeva zavetje v največjem viharju."

Pripovedoval ji je, da je prebil vso pot od južnih jezer na prostem in da namerava preživeti tako tudi ostalo potovanje do najsevernejše postojanke ob veliki reki.

"Bi li hotela iti z menoj?" je zašepetal v hipu, ko je odpirala hišna vrata.

Ela je povesila oči pred njegovim temnim obrazom. Fantu so ležale oči izredno globoko v

jamah. Bile so rumenoolivne barve, kozjim podobne. Bil je škot, ali kri mu je bila v dveh kolenih pomešana s kreolsko. Do prejšnjega leta je služil pri Kalebu Garu tri leta za hlapca.

Stopila sta v hišo. Kaleb ga je pogledal.

"No —" je dejal in stopil korak naprej, da bi segel Malcolm v roko. "Malcolm se je torej vrnil! Kako je kaj s teboj — kako je kaj, dečko?"

Malcolm je raztegnil ustnice in segel v roko Amaliji in Martinu. Kaleb je hotel s svojo prisrčnostjo dokazati, da mu fantov prihod ni povzročil zadrege, četudi je vsakdo v družini na tihem domneval, da je fant Eli več, nego bi ji smel biti. Ela je stala zadaj in je mazala z maslom preprečence, ki jih je bila vzela iz peči, ko je Malcolm odgovarjal Kalebu na njegovo izpraševanje o potovanju.

"Saj lahko vzamemo Malcolm za nekaj dni pod streho, kaj mamica?" je namignil Kaleb in se obrnil proti Amaliji. "Moraš se spočiti, preden odrineš naprej."

Malcolm se mu je zahvalil in rekel, da se je v Yellow Postu dogovoril z Erikom Bjarnassonom, pomagati mu malce pri izdelovanju čolnov, in da mora zaradi tega že drevi kreniti na zapad.

Malcolm je šel z Martinom in Kalebom k sklednji. Ela je pričela pripravljati večerjo, a Amalija je odšla medtem na vrt gledat, ali niso morda paradizniki trpeli škode. Eli je proti njeni volji klicalo mlado srce po svoji pravici, ko je bila sama. Imela je od Malcolmja samo majhen spomin: preden je fant odšel po svetu, jo je v poltemi, ko sta molzla, poljubil in jo nato na mah prosil, naj ga čaka, dokler se ne vrne. Potem je bilo vsega konec. Ela je hodila za svojim opraviлом z občutkom, da ji dan le ni tako silno dolgočasen. Toda nihče ne sme tega zvedeti, nihče ne. Solze so ji pripolzele v oči, ki jih je pa prestrašeno naglo obrisala, ko so zaškripala vrata.

Bila je Linda, ki je mirno kakor vselej prišla v hišo. Stopila je bliže k Eli in jo objela okoli pasu.

"Kdo je tisti mrki človek pri vašem očetu, Ela?" je vprašala. "Oh, zgolj njegov nekdanji hlapec," je odvrnila. Linda je čutila, da je dekle dejala "njegov." Očividno je bilo vse okoli hiše "njegovo," celo hlapec. Radovedna je bila, ali ni tujec morda tisti, o katerem je govorila Judita. Zdelo se ji je, da je prišel kakor vihar neznan odkod.

Linda je pogledala skozi ok-

no proti zapadu, kjer se je večerilo ob brezozlačnem rožnatem žarenju. Krasno bi bilo mahnuti jo ob tem času po gozdni poti, ko je drevje od dežja oprano in blesteče.

"Kako bi me veselilo, če bi utegnili iti z mano na kratek izprehod," je dejala učiteljica Eli. "Zdaj po neurju je tako mirno zunaj."

"Moram pripravljati večerjo," je odvrnila Ela.

"No, pa pojdem nemara sama."

Ko je Linda odšla, je stopila Ela nalahko k vratom ter uprla oči proti sklednji. Na živinskem gazu, ki se je vil po pašniku, je zagledala Malcolmja in Kaleba, ki je s širokim zamahom roke kazal proti jugu. Prizadevala si je, da bi sledila kretnjo roke in uganila, kaj Kaleb pripoveduje Malcolmju. Za to Kalebovo prisrčnostjo se je nekaj skrivalo. Nagibi tega hlinjenja bodo kmalu prišli na dan. Nekak izredno strog ponos je branil Eli, da bi se upirala svojemu očetu. Njen upor bi dokazoval očitno, da se zaveda očetovih napak. Kaleb ji je bil oče, zategadelj bi se bila morala vsaka krivica, ko jo je bil storil on, nujno odražati na njej. Potemtakem si je prizadevala na tihem, da bi opravila njegov način življenja in njegovo razmerje do zadev na farmi. To njeno prizadevanje se je bolj in bolj poglobljalo. Malcolmov prihod in njegov vpliv na njeno življenje je bil zdaj nekako podoben optični prevari na morju. Z vsem srcem ga je smatrala za čvrst del kopnega, četudi se je zavedala, da je le privid, ki se ne more uresničiti. Sanje niso bile še nikoli resnica.

Stala je na pragu, drobno dekletce z rdečimi rokami in ploščato brado. Njene velike, širokorazprte oči, ki so ji dajale nekaj videz lepote, so opazovale možakarja na polju, dokler se nista obrnila in odšla na jugovzhodno stran proti lanišču. Bila je radovedna, ali se ne bo Malcolm ozrl nazaj in je opazil na pragu; toda domislila se je, da v tej razdalji ne bi mogla razločiti, ali bi se ozrl ali ne. Zdajci sta se Kalebova in Malcolmova postava strnili in pogoltnila ju je bledina lanišča. Ela si je pritisknila roke na oči in se je odstranila s praga.

(Nadaljevanje)

Društveni koledar

30. julija, nedelja. — Društvo "Soča" št. 26, S. D. Z. priredi piknik v Domu zapadnih Slovencev, 6818 Denison Ave.

13. avgusta, nedelja. — Društvo "Brooklynski Slovenci" št. 48 S. D. Z. priredi piknik na prostori Doma zapadnih Slovencev, 6818 Denison Ave.

16. septembra, sobota. — Zenski odsek Slovenskega delavskega doma — ples v Slo-

venskem delavskem domu na Waterloo Rd.

24. septembra, nedelja. — Zenski odsek SDD — ples v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd.

1. oktobra, nedelja. — Zenski odsek SDD — ples v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd.

7. oktobra, sobota. — Slovenska ženska zveza št. 41 — ples v dvorani Slovenskega delavskega doma na Waterloo Rd.

8. oktobra, nedelja. — Čitalnica SDD — prireditev v dvorani S. D. Doma.

21. oktobra, sobota. — Zenski odsek SDD — ples v dvorani Slovenskega delavskega doma na Waterloo Rd.

22. oktobra, nedelja. — Ples društva "Waterloo Grove" št. 110 W. C. v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Road.

28. oktobra, sobota. — Mladinski odsek Slov. ženske zveze ples v S. D. Domu.

29. oktobra, nedelja. — Društvo Washington št. 32 S. Z. Z. prireditev v S. D. Domu.

5. novembra, nedelja. — Zenski odsek SDD — Ples v SDD.

12. novembra, nedelja. — Dr. "V boj" št. 53 SNPJ — prireditev v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd.

19. novembra, nedelja. — Mladinski pevski zbor SDD — prireditev v SDD.

26. novembra, nedelja. — Skupni krožki Progresivnih Slo-

venskem delavskem domu na Waterloo Rd. — prireditev v SDD.

3. decembra, nedelja. — Društvo Združeni bratje št. 26 S. N. P. J. — ples v S. D. Domu.

10. decembra, nedelja. — Zenski odsek S. D. D. — Ples v dvorani Slovenskega delavskega doma na Waterloo Rd.

10. decembra, nedelja. — Krožek št. 3, Progresivnih Slovencev priredi igro v Slovenskem društvenem domu, na Recher Ave.

25. decembra, ponedeljek. — Socialistični klub št. 49 J ples v S. D. Domu na Waterloo Rd.

31. decembra, nedelja. — Pevski zbor "Jadran" — Silvestrova zabava v dvorani Slovenskega delavskega doma na Waterloo Rd.

NAZNANILO IN ZAHVALA

Globoko potrti in žalostnega srca naznanjamo vsem sorodnikom in prijateljem tužno vest, da je umrla naša ljubljena soproga in skrbna mati

Viktorija Demojzes

ROJENA MALIČ

Zatisnila je svoje blage oči dne 8. julija 1944. Pogreb se je vršil dne 12. julija iz Joseph Zele in Sinovi pogrebnega zavoda v cerkev sv. Jeromija na Lake Shore Blvd. ter od tam na Calvary pokopališče, kjer smo jo položili v naročje materi zemlji k večnemu počitku.

Pokojnica je bila stara 55 let in doma je bila iz Sveta pri Kamnu.

V dolžnost si štejemo, da se najlepše zahvalimo vsem prijateljem, ki so položili tako krasne vence in cvetje v zadnji pozdrav pokojnici. Zahvalo izrekamo sledečim:

Mr. in Mrs. J. De Mojzes, Mr. in Mrs. R. Kerbert, Mr. in Mrs. C. Blanc, Mr. in Mrs. Šabec in družini, Mr. in Mrs. Anton Glažar in družini, Miss Wanda Glažar, družini Frank Celin, Frank Jagodnik in James Ruzič, Tool Room Employees of National Acme Co., Bench Dept. Plant No. 1 Marquette Metal Products Co., družini Anton Zadnik, Mr. in Mrs. Kimpelman, Mr. in Mrs. Steel in družini, Mr. in Mrs. Buklas in Katherine, Frank Baznik in Frank's Cafe, društvu Blejsko jezero št. 27 SDZ, podružnici št. 41 Slov. ženske zveze, kakor tudi Mrs. Svetlin in Mrs. Keihurst, ki sta nabirale za cvetlice med sosedomi. Najlepša hvala vsem, ki ste prispevali. Ker je imen preveč, da bi posamezno omenjali, bodi še enkrat izrečena najlepša hvala vsem sosedom na E. 170 St. in okolici.

Dalje srčna hvala vsem, ki so darovali za sv. maše. Zahvalo naj sprejmejo sledeči:

Mr. in Mrs. Louis Malič in družina, Mr. in Mrs. Joseph Šabec, Mr. in Mrs. Anton Vadnal, Mr. in Mrs. Ralph Skolar, Mr. in Mrs. C. Graham, Mr. in Mrs. Andrew Šturm, Mr. in Mrs. Anton Keršman, Mr. in Mrs. Anton Jagodnik, Tracy Ave., Mr. in Mrs. Louis Mavrick, Mrs. Trebec, Margaret Tomsic, Mr. in

Mrs. F. Benčič, Mary Sezun, družina Zupančič, Mrs. Jennie Gombac, Mary Ivančič, Mr. in Mrs. Anton Jagodnik, Mohawk Ave., Mr. in Mrs. J. Kern, Mr. Matt Zejn, Mrs. A. Gubanc, Mr. in Mrs. Jursinovič, Mrs. Strnad, Mr. in Mrs. Barbo, Mr. Frank Baznik, Mrs. L. Čebular, Mr. in Mrs. Frank Germ, Mr. in Mrs. Barberič, Mr. in Mrs. Jelenič, Mr. in Mrs. Bostjančič, Mr. in Mrs. Frank Slejško, Mr. in Mrs. Louis Shelko, Mrs. Oshaben, Mr. in Mrs. Mihalich, Mr. in Mrs. Morel, Mrs. A. Kresel.

Naša globoka zahvala vsem, ki so dali svoje avtomobile brezplačno v poslugi za spremstvo pri pogrebu. Hvala onim, ki so se prišli posloviti od pokojnice, ko je ležala na mrtvaškem odru ter vsem, ki so jo sprejeli na njeno zadnjo pot na mirovdvor.

Hvala pogrebniemu zavodu Joseph Zele in Sinovi za vzorno urejen pogreb in vsestransko poslugi. Hvala Rev. Haridy, duhovnu pri cerkvi sv. Jeromija za opravljene cerkvene obrede, kakor tudi za lep nagovor.

Zahvalo tudi pogrebcem od družtev, ki so nosili krsto, kot tudi tajnici društva Blejsko jezero št. 27 SDZ, Mrs. Mary Marn, in predsednici podr. št. 41 Slovenske ženske zveze, Mrs. Mary Laušin za lepe poslovilne besede ob krsti.

Ako se je izpustilo ime katerega, ki je na en ali drugi način prispeval, prosimo, da nam oprostijo, ter se mu isto najlepše zahvalimo.

Odšla si od nas, ljuba mati in soproga! Prerano si nas zapustila in želimo, da boš našla v tuji ameriški zemlji, mir in pokoj. Nikdar Te ne bomo pozabili, in Tvoj spomin bo ostal v naših srcih za vedno. Spavaj mirno!

Zalujoci ostali:

JOSEPH DEMOJZES, soprog;

F 2/c JOSEPH, PFC. VICTOR IN PFC. WILLIAM, sinovi;

RUTH KIMPELMAN DEMOJZES, sinaha; LOUIS MALIČ, brat v Clevelandu; FRANK in JOSEPH, brata ter LOUISE, sestra v stari domovini Cleveland, Ohio, dne 24. julija 1944.

Shown above is an Army officer accepting a "Duck" from the children of Baldwin School at Pontiac, Michigan, purchased with their sales of War Bonds.

NO FATS — NO FASHIONS

Everyone thrills with pride at the smart appearance of our girls in uniform, particularly in their cool-looking summer outfits. In this group are Spar Seaman Jennie Dietz, of Hollywood, Cal., in grey and white striped seersucker; Army Nurse Lt. Alice E. Hall of W. Pittston, Pa., in olive drab, light weight tropical worsted; Wac Pvt. Lois B. Blabey, of Houston, Texas, in her off-duty dress of beige shantung; Marine Sgt. Mary Ann Doherty, of Pierre, S. D., in green and white striped seersucker; and Wave Seaman First Class Betty Matney of Ashland, Ky., in grey and white seersucker. Women out of uniform have a part in providing these uniforms if they save their used kitchen fat, because used fat is necessary in processing all fabrics, as well as dyes. Used fat is also an ingredient in the tanning of leather bags and shoes.

WHERE THE FUEL GOES

FARMERS in the Corn Belt used over one billion gallons of gasoline and kerosene in their tractors last year.

ČRNA ŽENA

Zgodovinska povest
Priredil Javoran

(Nadaljevanje)

"Ne bodita vendar," ju je zavrnil Bregar; "ta strah je iz mesa in krvi. Strahovi ne nosijo zlata in draguljev ter ne pretakajo solza. Noben duh se ne prestraši, če mu stopiš iznena-da za hrbet. In če hoče s pota, mu ni treba bežati in se skrivati za skalami, ampak lahko na licu mesta izgine."

Prerekali so se dolgo časa semintja in končno je Bregar dejal:

"Kako da nisi šel k njej ter jo zagrabil? Saj včasih nisi bil taka tapca! Na ta način bi se bil prav lahko prepričal, kaj je bilo tisto strašilo!"

"Svak, tudi ti bi si ne bil upal, če bi bil na mojem mestu." "Jaz? Bi videl, kako naglo bi se pobotala s tvojim prikaznijo! Človek, ki ima mirno vest in krepke roke, se ne sme ustrašiti ničesar. Če hočeš, grem še nocoj v najhujši temi na Kam-njek, da ujamem ali napodim to belo-črno ženo."

Za Boga, France, ne govori mi tako pregrešno!" ga je prosila žena v strahu; "oni svet ne pusti, da bi se norčevali iz nje-ga!"

"Ta žena ni iz onega sveta", jo je zavrnil mož.

"Čepay ni, ali to vem, da ne pomeni nič dobrega."

"Zalka, bodi mirna in ne de-laj se tako otročje! Ni druge-ga kako prazen strah!"

Bregar se je pozno v noč po-menkoval s svojim vsakom ter mu izkušal dokazati, da je bila njegova prikazen prevara ali sleparija. Toda ta se ni pustil pregovoriti. Samo to je končno obljubil svojemu prijatelju, da bo popolnoma tiho o svojem čudnem doživljanju, dokler se ne bo izvedelo kaj natančnejšega o skrivnostni ženi.

II.

Naslednji večer — bilo je v ponedeljek — sta sedela Bregar in njegova žena v svoji spalnici. Zalka je nalahno zibala zibelko, v kateri je spal mali Francek, nežno dete, kateri jima je dal Bog pred do-brim pol letom. Bregar je bil velik, krepak, pa tudi lep mož s temnorjavo obrobjenimi očmi in kostanjevimi lasmi, ki so se pa na sencih začeli že neko-liko beliti. Po pravici bi jih se-veda še ne bilo treba, — dasi jih je bilo le malo, — kajti star

še ni bil trideset let. Tudi glo-boke, deloma z bolečinami zdru-žene gube med visokimi, kras-nimi obrvmi mu niso vtisnili mnoga, ampak težka leta, ka-tera je mladi mož že moral pre-živeti.

Bregar je bil pravzaprav do-ma iz Radovljice. Komaj je stopil v mladeniško dobo, ga je gnala neka notranja sila po-svetu, tako da mu doma ni bilo več strpeti. Stopil je kot najem-nik v četo, ki je šla v boj zo-per turške pesjane in z njo pri-šel na južno štajersko mejo. O naporih, ki jih je moral prena-šati in o nevarnostih, v katerih je živel tam doli, pozneje ni rad pripovedoval. Pač je pove-dal, in to večkrat, da se je bo-ril v marsikakem vročem spo-padu s Turki in da je nekoč v najhujši borbi rešil življenje svojemu poveljniku Kristofu, radovljiškemu graščaku. Ta mu je za to hrabro delo podaril kot plačilo veliko vsoto denarja. Po-zneje je bil v nekem spopadu France sam ranjen in ne bil bi si rešil življenja, da ga niso o-teli mimoidoči popotniki in mu skrbno stregli. Rana na plečih se mu je zelo počasi celila in za-to je izstopil iz najemniške če-te. Kupil si je s podarjenim de-narjem na meji precej obširno posestvo, a ker pri njem ni imel sreče, ga je kmalu zopet prodal in domotožje ga je slednjič privedlo zopet nazaj do-mov na Kranjsko.

Doma so mu medtem pomrli vsi najbližji sorodniki; zato je hodil nekaj časa ves potrt in žalosten semtertja in se ni mo-gel umiriti. Pogosto si ga la-hko videl v cerkvi, kjer je po-konci kleče pobožno molil. Po-zneje je začel zahajati na Br-da, in vselej, kadar je prišel tjakaj, se je ustavil nekoliko pri vratih Anželjeve hiše. Čez pol leta, odkar je prišel domov, je kupil na Brdih malo posest-vo, podrl staro, zrahljano in že razpadajočo kočo in postavil na istem mestu novo prijazno in lično hišico.

Ko je bila hiša dovršena, ni minilo več pol leta, ampak samo štirje tedni, in že se je v novi hišici vršilo ženitovanje — Anželjeva Zalka se je preselila semkaj in lepa hišica je bila skoro premajhna za veliko no-ustanovljeno srečo Francetovo in Zalkino. Odslej Franceta — mladega Bregarja — nisi videl nikdar več žalostnega, marveč

vedno je obdajal njegove ustne lahek nasmehljaj in tako obse-jal ves njegov obraz.

Pa je imel tudi ženo, ki mu je bila v vsem svojem obnašanju popolnoma enaka. Tudi Zalka je bila namreč vedno vesela, hi-tra kot srna, s svetlomodrimi očmi, na glavi je nosila dvoje zlatosvetlikastih debelih kit; njen obraz je bil tako bel in rdeč in zraven tega pa tako o-troško mil, da je z njega odse-val vedno izraz nedolžnosti. Njen milodoneč in jasen glas je prepevajoč ozivljajl vsak dan celo hišo: skratka, Zalka je pri-nesla novi hiši zares srečo in veselo življenje.

Nocoj je pripovedovala Zalka svojemu možu neko evangelijsko zgodbo, katero je znala že iz otroških let. Ko sta dokon-čala to pobožno tvarino, vpra-ša naenkrat Bregar:

"Zalka, ali se še bojiš bele žene?"

"Če si ti pri meni, France, se ne bojim ničesar," se mu sladko nasmehne žena.

"In vendar si ti moj angel va-ruh, ki me varuješ kot otroka in mi niti za trenotek ne odteg-neš svojega nadzorstva," jo ve-selo zavrne mož.

"Ali pa nimaš tudi dobro in prijetno pri meni?" ga vpraša Zalka, željno pričakujoč odgo-vora.

"Seveda, seveda, ljuba žen-ka," ji zatrjuje France, "predo-bro in preprijetno! Odkar si ti pri meni, sem šele začel živeti."

Vse prejšnje se mi zdi kot sanje."

"In nič kaj prijetne sanje ni-so mogle biti," ga hitro prekine žena; "veš France, preden sva se poročila, si begal okrog ves zbezan in kakor napol neumen, in če bi te jaz tudi ne bila ime-la tako rada, bi te bila morala vzeti v zakon že zaradi tega, ker si se mi tako smilil... toda o svojih življenjskih sanjah mi pa pravzaprav nisi še prav nič po-vedal in vendar mora mož raz-odeti ženi vse svoje skrivnosti."

"Težkih in neprijetnih sanj človek ne pove rad," je odgovoril France nekoliko bolj mračno, "zakaj zopet bi se spomnil vse-ga in bi moral postati žalosten. — Žalostnega me pa ravno ne maraš videti."

"Ne, prav gotovo ne! In če bom jaz imela kdaj kakke nepri-jetne in težke sanje, pa ti jih tudi ne bom povedala, le zapo-mni si, ti nezaupnež! Seveda, ob-ljubim ti, da težkih in hudih sanj sploh ne maram imeti, če si ti pri meni," je nadaljevala veselo in nežno in mu dobrovolj-no pogledala v oči; on pa ji je ovil hvaležno svojo roko okrog vratu.

Medtem se je zbudil otrok in začel jokati. Zalka ga je dvig-nila iz zibelke in ga ujkala na svojih belih rokah. Toda otrok se nikakor ni dal pomiriti. — Tedaj je raztegnil oče svoje ro-ke proti njemu in rekel: "Fran-cek, pojdi k meni!"

Otrok se je takoj umiril, raz-tegnil svoji ročici proti očetu in

se zasmeljal z vsem obrazom. O-če ga je posadil ves srečen na svoja kolena — bil je zares le-po dete z voščeno belimi laski in svetlomodrimi, velikimi očmi. Čimbolj ga je ujkal in ljubko-val, tem živahnejši je postajal otrok in tembolj se je smehljaj njegov angeljski obrazek veli-kega veselja in sreče.

"Francek, pojdi zopet k me-ni!" se mu dobriča Zalka.

Otrok se hitro obrne od nje in se krčevito oprime očetovega vratu.

"Francek, zdaj te pa ne ma-ram več", otročje-jezno zatrju-je mati.

Mož je medtem naslonil svojo glavo na otrokove prsi in ko je dete s svojima ročicama gladilo njegove lase, se mu je dobri-kal:

"Francek, kaj ne, da si moj! Seveda si moj — ti ljubeznivi otrok!" — Nato ga je poljubil na snežnobelo čelo. Zalka pa mu je očitala prisiljeno-jezno, ko je vendar njeno oko kar ža-relo sreče:

"Ti mi otroka popolnoma od-tužiš; zdaj hoče biti le pri te-bi. Podoben ti je pa tudi tako, kakor bi se ti gledal v zrcalu."

(Dalje prihodnjic)

Opomini glede raci-joniranja

SLADKOR
Znamke št. 30, 31 in 32 so se-daj veljavne vsaka za pet fun-tov sladkorja, do preklica.

Znamka št. 40 je veljavna za pet funtov sladkorja za vkuha-vanje konzerv, in sicer do 28. februarja 1945.

MESO, MASCOBE
Rdeče znamke A 8 do Z 8 so veljavne do preklica.

PROCESIRANO SADJE IN ZELENJAVA

Modre znamke A 8 do Z 8 in A 5 so veljavne do preklica.

GASOLIN
V 17 državah na vzhodu, je kupon A-12 veljaven do 8. av-gusta. V drugih državah je v veljavi kupon A-12, in sicer do 21. septembra.

Za delavce

Lathe operatorji in
vajenci
Inšpektorji

Plača od komada 52 ur tedensko

STROJNI OPERATORJI IN
VAJENCI
PREKLADALCI
TEŽAKI

Plača od ure in od komada
OHIO PISTON
5340 Hamilton

Kupujte vojne bonde in vojno-var-
valne znamke, da bo čimprej poraženo
osišče in vse, kar ono predstavlja!

Mali oglasi

**THE VOGT ELECTRIC
DISTRIBUTING CO.**
8830 Euclid Ave.
S.W. 1434

Popravljamo vsakovrstne avtne in
hišne radio aparate — posebnost na
"phono-combination."

Harvard Moving Co.
9008 Harvard Ave.
DI. 2569 — DI. 5973
Selimo kadarkoli in kamorkoli
Zanesljiva posluga
Stanley Way, poslovodja

Največja trgovina s stenskim papirjem
in barvami v Ohio.

Prodajamo linolejske preproge po
zmernih cenah.

U. S. Wallpaper & Paint Co.
6000 Euclid Ave.

Išče se stanovanje

s 7 ali 8 sobami, najraje hišo za
eno družino; s fornecem. Kdor
ima za oddati, naj pokliče EN.
6377.

Mali oglasi

**ZAKAJ BI PLACALI VEČ ZA POPRA-VILA FORNEZOV, KO JIH MI NA-
PRAVIMO ZA MANJ**

Mi upostavimo, popravi-mo, in skistimo z vac-uum forneze vseh izdel-kov, parne kotle in ther-mostat kontrole, po predvojenih cenah. Pri novih fornezih nudimo dobo tret let za odplačevanje, brez ta-kojnega vplačila. Pregledni proračuni brezplačni. V biznesu v Clevelandu smo že 17 let. **GLAVNI URAD HE 7496**
Ob večerih in nedeljah GL 5491
Podružnica na zapadni strani MA 6335

**Priporočilo hišnim
gospodarjem**

Sedaj je čas, da daste vaše hi-še nanovo prebarvati. Mi vam naredimo prvovrstno delo. Se priporočamo za naklonjenost.

VICTOR KOVAČIČ
1253 NORWOOD RD.
EN. 2549

SEZNAM

S KOM MORETE POMAGATI K
ZMAGI

MASCOBE IN MASTNI ODPADKI
Prodajte vašemu mesarju

KOVINSKI ODPADKI
Povprašajte v vaši mestni dvorani

SHRANITE STARE CASOPISE
Pokličite PR. 6100 za odpremo

KOSITRNE SKATLJICE
— Operite jih
— Strite jih
— Shrinite jih
— Oddajte jih

na pristojna mesta za pobiranje

Pobiranje v Clevelandu:
na vzhodni strani:
prvo nedeljo v mesecu;
na zapadni strani:
tretjo nedeljo v mesecu

Ali ste potrebni vitaminov

Če se počutite trudne in ner-vozne, zaužite vitamine, ki so najboljši na trgu. Dobite jih v naši lekarni za 97c.

Mandel Drug

Lodi Mandel

PH. G., PH. C.
SLOVENSKI LEKARNAR
15702 Waterloo Rd.
Cleveland, Ohio
Lekarna odprta: Vsak dan od 9:30
dopolodne do 10. zvečer.
Zaprta ves dan ob sredah.

SPECIAL MAIL OFFER
PHOTO ENLARGEMENTS
DELUXE 8 1/2 x 11
TWO for only 15c
GUARANTEED \$1.00 VALUE

Send film negative of your favorite photo to Thrifty Dan with only 15c (either coins or stamps) — you will promptly receive TWO 8 x 11 Luxuriant enlargements on beautiful, double weight Eastman Portrait paper. Satisfaction or money back guarantee. This "get acquainted" offer is limited to set now. Send your film or negative or just 15c for TWO enlargements. If you do not have a film or negative, send a picture or snapshot, but include 35c extra for making a new negative.

Mail to THRIFTY DAN "The Camera Man" PARIS Ave. and COTTAGE GROVE ST. GRAND RAPIDS 2, MICHIGAN
only 15c for TWO beautiful photo enlargements

Dajte vaš fornec skis-tit sedaj! Boljša postrežba in boljše delo. Fornec in dim-nik skiščen po "vacuum"

\$4 do \$6

National Heating Co.

Postrežba širom mesta

FAirmount 6516

Zavarovalnino

proti
ognju, tatvini,
avtomobilskim nesrečam
itd.

preskrbi
JANKO N. ROGELJ
6208 SCHADE AVE.
POKLIČITE:

ENDicott 0718

Za delavce

Slovenska zadružna

zveza

išče

MESARJA

za svojo glavno trgovino na E. 152 St. Dobra plača in dobri de-lavski pogoji. Zglasiti se je pri poslovojni LOUIS IZANCU, 667 E. 152 St.

MOŠKE IN ŽENSKÉ

se potrebuje za

**splošna tovarniška
dela**

6 dni v tednu

48 ur dela na teden

Plača za ZACETER

Moški 77½c na uro

Ženske 62½c na uro

Morate imeti izkazilo drža-vljanstva.

Nobene starostne omejitve, če ste fizično sposobni za delo, ki ga imamo za vas.

Zglasite se na
EMPLOYMENT OFFICE
1256 W. 74 St.

**National Carbon
Co., Inc.**

Mali oglasi

Išče se

4 ali 5 sob spodaj, za družino brez otrok. Najraje med E. 60 in E. 74 St. Sporočite po 5. uri po-poldne na 1021 E. 77 St., in vprašajte za Mrs. Kovačič.

Gostilna naprodaj

v Euclidu, v slovenski naselbini. Imate priliko kupiti 600 zaboj-jev žganja. Za dogovor pokliče-te IV. 9510 ali IV. 7209.

B. J. RADIO SERVICE

1363 E. 45 St. HE. 3028
Prvovrstna popravila na vseh vrst radio aparatih

CHICAGO, ILL.—A refrigerator needing no de-frosting, with a separate compartment holding two-bushels of frozen food, and an ultra-violet ray Sterilamp to keep foods fresher and longer without odors, is embodied in the unusual model shown above and which will be offered to American house-wives after the war. This unusual post-war model, styled by Admiral, is no larger than conventional models and yet it will contain all of the above features through spreading the hidden cold-producing coils over large flat surfaces. This new idea also provides a moist-cold compartment for keeping regular foods and eliminates the use of covered dishes.

Proda se

grocerijo in mesnico v slovenski naselbini; z poslopjem ali brez. Za podrobnosti vprašajte pri M. TISOVEC, 1366 Marquette Rd. ENdicott 4936.

Prinesite vaš star radio apa-rat ekspertnemu mehaniku

Vrhim popravila na vsakovrstnih elek-trih. Delo jamčeno, cene zmjerne.

Burke's Radio Shop
607 E. 140 St.
od 4. do 9. zv. lekom poljetja

"But how can we know what the Americans are planning to do next if they DON'T TALK?"

JUŽNI SLOVANI!

Dolžnost je naša, da moralno in materi-jalno podpiramo osvobodilno borbo naših narodov v stari domovini.

Združeni odbor južnoslovanskih Amerikancev pred Ameriko in pred celim svetom tolmači značaj, cilje, in ideale osvobodilne borbe naših narodov.

IZVRŠITE SVOJO DOLŽNOST TAKOJ, DANES!

Poslajte svoje prispevke
ZDRUŽENEMU ODBORU JUŽNOSLOVANSKIH AMERIKANECV.

Pokažite svojemu narodu, da Vam ni težko žrtvovati nekaj dolarjev, dokler oni žrtvujejo svoja življenja.

IZPOLNITE IN POSLJITE SPODNJI KUPON:

The United Committee of South-Slavic Americans
1010 Park Avenue, New York 28, N. Y.

Ime

Naslov

prilagam \$..... za fond Združenega odbora kot "Contributing Member" istega.

Vse čke in money-ordere izdajte na ime:
United Committee of South-Slavic Americans

NOVE URE

Sporazumno z vsemi trgovinami z železnino v naši naselbini, bodo naše trgovine odslej odprto kot sledi:

Dnevno od 8. zj. do 6.30 zv.

ob sredah od 8. zj. do 1. pop.

ob sobotah od 8. zj. do 8. zv.

Grdina Hardware
6127 St. Clair Ave.
Kalan Hardware
6421 St. Clair Ave.

Smrekar Hardware
6112 St. Clair Ave.
Zavasky Hardware
6011 St. Clair Ave.

ROME—Soundphoto—In the Vatican shortly after the liberation of Rome, the Pope received newsmen in his apartment and blessed the group. After talking with them at the audience, which was marked by its informality, His Holiness presented each of the American and British newsmen a Rosary and a picture of himself. American and British soldiers are also in the group around the Pope.